

Uitvoeringsprogramma Klimaatadaptatie 2019 - 2022

Inhoudsopgave

Inleiding	3	
1 Inrichting openbare ruimte en gebouwen		4
1.1 Beheer, onderhoud en herinrichting		4
1.2 Betere Buurten		5
1.3 Gemeentelijk en maatschappelijk vastgoed		6
1.4 Kansencarta verhardingen en infiltratie		7
1.5 Prestatieafspraken wooncorporaties		8
1.6 Groensubsidie		9
1.7 Intentieverklaring Meerlaagsveiligheid		10
1.8 Project Sterke Lekdijk		11
2 Onderzoek en beleid		12
2.1 Living Lab City West		12
2.2 Beleidsregels in omgevingsplannen en kwaliteitshandboek		13
2.3 Richtlijnen hittebestendig ontwerp		14
2.4 Klimaatadaptatie en gezondheid		15
3 Communicatie en samenwerking	16	
3.1 Communicatiestrategie	16	
3.2 Gemeentelijke klimaateffectatlas	17	
3.3 Intentieverklaring partners in de stad	18	
3.4 Regionale samenwerking	19	
4 Organisatie en herijking	20	
4.1 Programmamanagement	20	
4.2 Monitoringsprogramma en evaluatie	21	
5 Financiën	22	

Inleiding

Voor u ligt het uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie 2019-2022 klimaatadaptatie. Dit programma geeft uitvoer aan de visie klimaatadaptatie welke door onze gemeente is opgesteld.

In de visie is beschreven hoe klimaatadaptatie integraal onderdeel kan zijn van beleid en handelen van onze gemeente. Dat is nodig om ervoor te zorgen dat in 2050 Nederland zo goed mogelijk klimaatbestendig is ingericht voor de gevolgen van wateroverlast, droogte, hitte en overstromingen. Door maatregelen te nemen kunnen we eventuele schade, hinder en overlast als gevolg van de klimaatverandering zoveel mogelijk voorkomen. Voor meer informatie hiervoor verwijzen wij u naar de visie.

In het uitvoeringsprogramma worden de doelstellingen uit de visie uitgewerkt in concrete acties en activiteiten. Hierbij is een onderverdeling gemaakt in vier programmalijnen, die richting geven aan het uitvoeringsprogramma:

1. Inrichting openbare ruimte en gebouwen;
2. Onderzoek en beleid;
3. Communicatie en samenwerking;
4. Organisatie en herijking.

Voor de inrichting van de openbare ruimte en de gebouwen denken we bijvoorbeeld aan het aanbrengen van waterpasserende verhardingen en extra berging in de fundering van wegen bij groot onderhoud, en aan groen(blauwe) daken en groene schoolpleinen met extra waterberging bij de nieuwbouw van de scholen. Tijdens de uitvoer en planvorming van projecten wordt de definitieve haalbaarheid vastgesteld.

In ieder programmaonderdeel staan de doelstellingen, resultaten, aanpak, betrokken partijen, de rol van de gemeente, een planning en het benodigde werkbudget beschreven. Voor de uitvoer wordt een monitoringsprogramma opgesteld. Aan het einde van de looptijd worden de bevindingen geëvalueerd en de resultaten hiervan worden verwerkt in het volgende uitvoeringsprogramma.

In hoofdstuk 5 is een overzicht van de financiën gegeven.

1. Inrichting openbare ruimte en gebouwen

1.1 Beheer, onderhoud en herinrichting

Wie?

Bewoners
Adviesbureaus
Gemeente (afdelingen Openbaar Domein en Ruimtelijk Domein)
Wooncorporaties en andere partijen

Doel?

Het koppelen van klimaatadaptatie aan de stedelijke programma's en projecten, zoals regulier onderhoud en beheer van de wegen en de openbare ruimte, de groenvoorzieningen en de afvalwaterketen.

Wat?

Bij beheer, onderhoud en herinrichting worden de relevante klimaatadaptieve maatregelen meegenomen, indien kosteneffectief. De doelen en mogelijke maatregelen zijn beschreven in de visie klimaatadaptatie, het gemeentelijk rioleringsplan, of worden vastgelegd in de beleidsregels van omgevingsplannen en het handboek stedelijk tapijt (zie 2.2).

Resultaat

Na een periode van 30 jaar heeft in het grootste deel van de stad groot onderhoud plaatsgevonden. Door klimaatadaptieve maatregelen standaard te laten meekoppelen wordt aldus de stad langzaam maar zeker klimaatbestendig en waterrobuust ingericht.

Financiering

In de reguliere budgetten van het openbaar Domein is op dit moment niet voldoende ruimte voor een structurele aanpak. Voor de afvalwaterketen wordt budget gereserveerd in het nieuwe Gemeentelijke Rioleringsplan 2019-2022. Voor het onderhoud, groot onderhoud en herinrichting van wegen, openbare ruimte en groenvoorzieningen wordt in dit uitvoeringsprogramma budget gereserveerd. Aan de hand van de gemeentelijke projectenkaart voor de komende jaren wordt een bedrag van 250.000 euro per jaar gereserveerd voor waterberging, waterpasserende verhardingen e.d.

Planning

	2019	2020	2021	2022
	200 gemeentelijke uren € 250.000	200 gemeentelijke uren € 250.000	200 gemeentelijke uren € 250.000	200 gemeentelijke uren € 250.000

1.2 Betere buurten

Wie?

Bewoners
Adviesbureaus
Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden
Provincie
Economic Board Utrecht
Ondernemers en maatschappelijke organisaties
Gemeente (afdelingen Openbaar Domein en Ruimtelijk Domein, SMO)

Doel?

Nieuwegein is nu ongeveer 45 jaar oud en in de afgelopen jaren zijn bepaalde buurten van de stad verouderd. Buurten voldoen niet meer aan de wensen en eisen van de huidige tijd en zijn daarom aan vernieuwing toe. Daarom is een integraal stadsvernieuwingsprogramma ontwikkeld. In het programma 'Betere Buurten' werken we toe naar een toekomstbestendige stad. Per jaar worden een of meer buurten geselecteerd waarvoor een vernieuwingsplan wordt opgesteld. Dit is de kans om tegelijkertijd de wijk ook klimaatbestendig in te richten.

Wat?

Inbreng van klimaatadaptieve maatregelen van de geselecteerde wijk in het project 'Betere Buurten'. Samen met alle partijen wordt nagegaan welke maatregelen leiden tot een verbetering van de leefbaarheid, beleving en klimaatbestendigheid van de wijk.

Resultaat

Een versnelling van de klimaatbestendige inrichting van de stad.

Financiering

Financiering geschiedt uit het budget voor Betere Buurten. In het Uitvoeringsprogramma Klimaatadaptatie wordt geen apart bedrag opgenomen. Wel worden bestaande mogelijkheden voor subsidie benut, zoals de impulsregeling van het waterschap.

Planning

	2019	2020	2021	2022
	200 gemeentelijke uren -	200 gemeentelijke uren -	200 gemeentelijke uren -	200 gemeentelijke uren -

1.3 Gemeentelijk en maatschappelijk vastgoed

Wie?

Scholen
Sportclubs
Overige gebruikers
Gemeente (team Vastgoed, afdelingen Openbaar en Ruimtelijk Domein en SMO)

Doel?

De gemeente investeert in de gemeentelijke gebouwen en accommodaties voor wat betreft klimaatbestendigheid en neemt daarbij haar eigen verantwoordelijkheid. Bij nieuwbouw is een klimaatadaptieve inrichting de standaard. Voor de bestaande situatie wordt onderzocht in welke gevallen klimaatadaptieve maatregelen mogelijk en haalbaar zijn.

Wat?

De komende vier jaar krijgt de gemeente twee nieuwe Brede Scholen. In de aanbesteding van deze projecten worden in het PvE eisen meegegeven voor een klimaatadaptieve inrichting. Daarnaast onderzoeken we welke klimaatadaptieve maatregelen meegenomen kunnen worden bij het groot onderhoud van de bestaande gemeentelijke gebouwen en accommodaties. Voor het overige maatschappelijk vastgoed wordt nagegaan of met de betrokken partijen prestatieafspraken gemaakt kunnen worden.

Resultaat

Het verduurzamen van de bestaande bouw en accommodaties, ook voor wat betreft klimaatbestendigheid. Nieuwe scholen die een voorbeeldproject zijn en andere partijen in de stad en ook daarbuiten inspireren.

Financiering

Voor de nieuwbouw van de scholen is budget gereserveerd in het plan Onderwijshuisvesting, basisonderwijs en sportaccommodaties 2030. Klimaatadaptieve maatregelen worden hieruit bekostigd. De (financiering van) maatregelen voor de bestaande bouw worden meegenomen in de meerjarenonderhoudsplanning van de gemeente.

Planning

	2019	2020	2021	2022
	50 gemeentelijke uren	100 gemeentelijke uren	100 gemeentelijke uren	100 gemeentelijke uren
	-	-	-	-

1.4 Kansencarta verhardingen en infiltratie

Wie?

Adviesbureau
Gemeente (afdelingen Openbaar Domein en Ruimtelijk Domein)

Doel?

Regenwater bergen in de bodem is een belangrijk middel om ernstige wateroverlast tegen te gaan én om in tijden van droogte water beschikbaar te hebben. Maar niet overal kan regenwater goed geïnfilteerd worden. Infiltratiekansencarten geven zicht op mogelijkheden en onmogelijkheden.

Wat?

We maken een inventarisatie van 'overbodige' verhardingen en een inventarisatie van de doorlatendheid van de bodem.

Resultaat

Een goed inzicht naar de mogelijkheden om lokaal regenwater te infiltreren.

Financiering

De inventarisatie van 'overbodige' verhardingen geschiedt in eigen beheer. Het maken van de infiltratiekansencarta wordt uitbesteed aan een adviesbureau.

Planning

	2019	2020	2021	2022
	100 gemeentelijke uren PM	50 gemeentelijke uren -	- -	- -

1.5 Prestatieafspraken wooncorporaties

Wie?

Gemeente
Wooncorporaties Mitros, Jutphaas en Portaal
Hoogheemraad De Stichtse Rijnlanden

Doel?

De gemeente maakt jaarlijks prestatieafspraken met de wooncorporaties. In de afspraken zijn de ontwikkeling van de sociale huurwoningvoorraad en de betaalbaarheid van de huren belangrijke onderwerpen. Daarnaast geven de afspraken invulling aan de ambities in de Woonvisie over Betaalbaar Wonen, Wonen en Zorg en Kwaliteit en Duurzaamheid. De intentie is om het thema Duurzaamheid hierin te verbreden met klimaatadaptatie.

Wat?

Met de wooncorporaties worden afspraken over klimaatadaptatie gemaakt en vastgelegd in de jaarlijkse prestatieafspraken.

Resultaat

Borging klimaatadaptieve maatregelen bij renovatie, nieuwbouw en groot onderhoud voor wat betreft de woningvoorraad van de corporaties.

Financiering

Betreft de exploitatie van de wooncorporaties. Deze kunnen hierbij gebruik maken van de gemeentelijke subsidieregeling (zie 1.6).

Planning

	2019	2020	2021	2022
	50 gemeentelijke uren -	50 gemeentelijke uren -	50 gemeentelijke uren -	50 gemeentelijke uren -

1.6 Groensubsidie

Wie?

Bewoners en andere partijen
Gemeente (afdelingen Openbaar Domein en Ruimtelijk Domein)

Doel?

Onderdeel van de visie is dat de vergroening van de stad in belangrijke mate bijdraagt aan de klimaatbestendigheid. Daarbij is het van belang dat ook onze bewoners, instellingen en publieke organisaties hieraan meehelpen. Daarom willen we hieraan een belangrijke impuls geven, door groenmaatregelen te stimuleren met behulp van een subsidie.

Wat?

Het opstellen van een subsidieregeling voor particulieren en organisaties voor groene daken, groene gevels, geveltuinen groen in de buurt en groene schoolpleinen.

Resultaat

Een groene omgeving draagt op tal van manieren bij aan een gezonde, attractieve en klimaatbestendige leefomgeving.

Financiering

De subsidieregeling en de hoogte van het subsidieplafond worden in 2019 verder uitgewerkt.

Planning

	2019	2020	2021	2022
	300 gemeentelijke uren -	100 gemeentelijke uren PM	100 gemeentelijke uren PM	100 gemeentelijke uren PM

1.7 Intentieverklaring Meerlaagsveiligheid

Wie?

Utrechtse gemeenten
Waterschappen Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden, Vallei en Veluwe,
Amstel Gooi en Vecht, en Rivierenland
Provincie Utrecht
Rijkswaterstaat Midden-Nederland
Veiligheidsregio Utrecht

Doel?

Risico's als gevolg van een overstroming kunnen worden geminimaliseerd door middel van de strategie van 'meerlaagsveiligheid'. De eerste laag van deze benadering gaat over preventie: het voorkomen van een overstroming door stevige dijken en voldoende ruimte voor de rivier. De tweede laag is gericht op het verminderen van de gevolgen van een dijkdoorbraak: door slimme ruimtelijke ordening en waterrobuust bouwen. Dit geeft veerkracht met betrekking tot wederopbouw. De derde laag betreft de beheersing van rampen, bijvoorbeeld door goede evacuatieplannen. De Intentieverklaring richt zich op de tweede en derde laag.

Wat?

Voor 31 december 2020 wordt gezamenlijk een Plan van Aanpak opgesteld door de regionale partijen.

Resultaat

Bewustwording en verankering van meerlaagsveiligheid in het beleid en handelen van de partijen in 2020, en door uitvoering van het plan van aanpak de gevolgen van een overstroming beperken.

Financiering

Niet van toepassing.

Planning

	2019	2020	2021	2022
	50 gemeentelijke uren -	50 gemeentelijke uren -	100 gemeentelijke uren -	100 gemeentelijke uren -

1.8 Project Sterke Lekdijk

Wie?

Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden
Provincie Utrecht
Rijkswaterstaat Midden-Nederland
Ministerie I&M
Aanliggende gemeenten

Doel?

In het nieuwe Hoogwaterbeschermingsprogramma is een nieuwe veiligheidsstrategie opgesteld met nieuwe veiligheidsnormen. Met het project 'Sterke Lekdijk' versterken we de Lekdijk tussen Amerongen en Schoonhoven om ook in de toekomst veilig te blijven. De Lekdijk beschermt een groot deel van West- en Midden Nederland tegen overstroming vanuit de Neder-Rijn en de Lek. In dit gebied wonen en werken meer dan één miljoen mensen.

Wat?

De verkenningsfase voor het traject Culemborgs veer-Beatrixsluis is inmiddels gestart en loopt tot 2020. Hierin worden concrete oplossingsrichtingen geformuleerd. Vanaf 2020 worden de plannen uitgewerkt en uitvoer is mogelijk in 2025 gereed. Voor het traject Vreeswijk-Klaphek start de verkenningsfase naar verwachting in 2020, uitvoer is rond 2030 gereed.

Resultaat

Een Lekdijk die voldoet aan de nieuwe veiligheidsnorm: een overstromingskans van 1:30.000 per jaar.

Financiering

Niet van toepassing.

Planning

	2019	2020	2021	2022
	50 gemeentelijke uren -	50 gemeentelijke uren -	100 gemeentelijke uren -	100 gemeentelijke uren -

2. Onderzoek en beleid

2.1 Living Lab City West

Wie?

KWR
Wageningen University & Research (WUR)
Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden
Gemeente
Ontwikkelaars en beleggers
Architecten en adviesbureaus
Leveranciers
Bewoners en andere partijen

Doel?

In het koersdocument voor de Binnenstad is de ambitie voor City West beschreven om te komen tot een van de meest duurzame gebieden in Nederland. In een 'Living Lab' worden hiervoor scenario's ontwikkeld.

Wat?

In een Living Lab wordt door partijen uit de zogenaamde 'quadrupel helix' van overheid, kennisinstellingen, bedrijven en maatschappelijke partijen (bewoners) samen gewerkt aan een innovatieve oplossing voor een duurzame inrichting van City West. Kennisinstelling KWR stelt hiervoor in opdracht van de gemeente een verkenning naar de water- en energiebalans van de City. Ook wordt verkend om gezamenlijk met andere partijen een innovatief Living Lab op het gebied van water/energie op te zetten. Welke voorgelegd wordt aan de Topsector Water met de vraag of het Living Lab in aanmerking komt voor een TKI-samenwerkingsproject (TKI = Topconsortia Kennis en Innovatie). Daarnaast dient de ontwikkeling van City West als case study voor studenten milieuwetenschappen en planologie van de WUR. De studenten genereren ideeën en adviseren de gemeente over een duurzame ontwikkeling van het gebied wat betreft mobiliteit, energie, water, groen, en een vijfde nader te bepalen thema.

Resultaat

Het TKI-project levert scenario's en pilot (living lab) met daarin technologische oplossingsrichtingen voor klimaatadaptatie en de energievoorziening, die tevens bijdragen aan beleving en welbevinden van bewoners en bezoekers, en aan de ruimtelijke kwaliteit. De aanbevelingen en bevindingen van de WUR-studenten kunnen hier een plek in krijgen.

Financiering

De kosten voor een TKI-programma worden geschat op € 200.000,- tot € 400.000. Hiervan is 50% een subsidie, 25% een bijdrage 'in kind' en 25% dient geldelijk ingebracht te worden, door de gemeente en andere partijen zoals bijvoorbeeld het waterschap, en door bedrijven die een watertechnologische toepassing verder willen ontwikkelen. De bijdrage van de gemeente wordt gefinancierd uit de bestaande exploitatie van het gebied.

Planning

	2019	2020	2021	2022
	150 gemeentelijke uren	150 gemeentelijke uren	150 gemeentelijke uren	150 gemeentelijke uren
	-	-	-	-

2.2 Beleidsregels in omgevingsplannen en kwaliteitshandboek

Wie?

Gemeente (afdelingen Openbaar Domein en Ruimtelijk Domein)
Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden
Provincie

Doel?

Van belang is dat bij alle ruimtelijke ontwikkelingen het thema klimaatadaptatie aan de voorkant van de planvorming wordt meegenomen en dat hierbij voldoende invulling wordt gegeven aan de gemeentelijke ambitie.

Wat?

De doelen van de visie worden vertaald naar algemeen toepasbare beleidsregels en normen. Deze worden onderdeel van de nog op te stellen bestemmingsplannen met verruimde reikwijdte en omgevingsplannen. Per plan worden deze aangevuld met lokale regels (maatwerk).

Daarnaast wordt het gemeentelijke kwaliteitshandboek voor inrichting van de openbare ruimte, het Handboek stedelijk tapijt, aangepast op het thema klimaatadaptatie.

Resultaat

Borging van klimaatadaptatie bij ruimtelijke ontwikkelingen en herinrichting.

Financiering

Werkbudget is niet van toepassing. De verwachting is dat met de inwerkingtreding van de omgevingswet de benodigde inzet toeneemt.

Planning

	2019	2020	2021	2022
	200 gemeentelijke uren -	200 gemeentelijke uren -	300 gemeentelijke uren -	300 gemeentelijke uren -

2.3 Richtlijnen hittebestendig ontwerp

Wie?

Gemeente (afdelingen Openbaar Domein en Ruimtelijk Domein)
Adviesbureau
Bewoners
Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden
Hogeschool van Amsterdam
Andere stakeholders

Doel?

Voor de wateropgave zijn veel maatregelen bekend welke toegepast kunnen worden in de stad. Voor het tegengaan van hittestress is dat veel minder het geval. De gemeente heeft hittestresskaarten die inzicht geven waar zich knelpunten voordoen. Maar dit geeft nog geen antwoord op: welke eisen we moeten stellen aan een nieuw ontwerp van de straat of wijk, en met welke maatregelen. Kortom, de hitteopgave is nog onvoldoende gekend.

Wat?

We laten onderzoeken welke ontwerprichtlijnen onze stad hittebestendig maken en het best passen in de straten en wijken. Hierbij sluiten we ook aan bij het onderzoek 'de hittebestendige stad' van de Hogeschool van Amsterdam (in samenwerking met anderen) dat de aankomende 2 jaar uitgevoerd wordt. Voor de praktische vertaling naar de Nieuwegeinse situatie wordt een extern bureau aangetrokken.

Resultaat

Inrichtingsprincipes die richtinggevend zijn bij ruimtelijke ontwikkelingen en herinrichting in de stad.

Financiering

Het opstellen van ontwerprichtlijnen willen we gelijktijdig laten plaatsvinden met het onderzoek van de HvA. Hiervoor hebben we jaarlijks € 10.000,- nodig.

Planning

	2019	2020	2021	2022
	100 gemeentelijke uren € 10.000	100 gemeentelijke uren € 10.000	50 gemeentelijke uren -	50 gemeentelijke uren -

2.4 Klimaatadaptatie en gezondheid

Wie?

Gemeente (afdelingen Openbaar Domein en Ruimtelijk Domein)
Bewoners
Partners Eigenwijks
GGD en Rode kruis
Scholen en kinderdagverblijven
Verzorgingstehuizen
Sportinstellingen
Andere partijen

Doel?

In de visie staan een aantal beleidsdoelen die een relatie hebben met de gezondheid van onze bewoners. Hieraan willen we uitvoering geven.

Wat?

We onderzoeken welke sociale programma's gewenst of kansrijk zijn voor de koppeling tussen de thema's gezondheid en klimaatadaptatie.

Resultaat

Een antwoord op de vraag welke samenwerking er mogelijk is met sociale initiatieven zoals 'Eigenwijks' en het leefstijl netwerk. Voor het thema hittestress kan men denken aan bijvoorbeeld wijkgerichte hitteplannen of tropenroosters op scholen.

Financiering

Niet van toepassing.

Planning

	2019	2020	2021	2022
	200 gemeentelijke uren -	200 gemeentelijke uren -	250 gemeentelijke uren -	250 gemeentelijke uren -

3. Communicatie en samenwerking

3.1 Communicatiestrategie

Wie?

Gemeente (afdelingen OD, RD, SMO en CJP)
Communicatiebureau
Bewoners
Andere stakeholders

Doel?

Voor het openbaar gebied zal het accent van de communicatie liggen op het informeren en doen inzien van inwoners over het belang van klimaatadaptief inrichten en in gesprek gaan hoe dat het beste ingepast kan worden in de omgeving. Voor het privaat gebied zal de nadruk liggen op het stimuleren van klimaatadaptief gedrag door het inzetten van de juiste interventies. Belangrijk accent van de aanpak ligt hier ook in een marketingbenadering, omdat inwoners gestimuleerd en overtuigd moeten worden om te investeren in klimaatadaptatie.

Wat?

Voor deze aanpak is het belangrijk om te weten wat de beweegredenen van inwoners en ondernemers zijn om al dan niet te investeren in bepaalde maatregelen. Belangrijk is om met inwoners en ondernemers hierover in gesprek te gaan, voor zover deze informatie niet beschikbaar is. Op basis hiervan kan een goede marketing en communicatiecampagne worden ontwikkeld.

Resultaat

Een communicatiestrategie die aansluit bij de doelen van de visie en het uitvoeringsplan Klimaatadaptatie. Dat betekent draagvlak voor de klimaatadaptieve maatregelen in het openbaar gebied en bereidheid om het particuliere, private terrein klimaatadaptief in te richten.

Financiering

Voor het opstellen van de strategie reserveren we € 20.000,-. Voor de uitvoer is dat jaarlijks € 15.000,-.

Planning

	2019	2020	2021	2022
	250 gemeentelijke uren € 20.000	250 gemeentelijke uren € 15.000	250 gemeentelijke uren € 15.000	250 gemeentelijke uren € 15.000

3.2 Gemeentelijke klimaateffectatlas

Wie?

Gemeente (afdelingen Geo-informatie en Ruimtelijk Domein)

Doel?

Middels een stresstest is inzicht verkregen in de kwetsbaarheid van Nieuwegein voor weersextremen. Met behulp van een lokale klimaateffectatlas worden de resultaten van de stresstest gecommuniceerd naar bewoners en bedrijven, maar ook binnen de gemeentelijke organisatie.

Wat?

De kaarten van de stresstest worden digitaal beschikbaar gesteld in een webapplicatie.

Resultaat

Door de klimaateffectatlas wordt het bewustzijn over de kwetsbaarheid voor klimaatextremen vergroot, zodat ook burgers en bedrijven inzicht hebben in de kwetsbaarheid van hun gebied. Deze applicatie kan tevens ingezet worden op de website. Ook voor de andere doelen van de communicatiestrategie kan de website ingezet worden, zoals informatie over de subsidieregelingen, mogelijke maatregelen en handelingsperspectieven. Intern kan de atlas gebruikt worden als indicatie voor de urgentie van maatregelen bij beheer, onderhoud, herontwikkeling van de openbare ruimte en nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen.

Financiering

Niet van toepassing. Ontwikkeling vindt plaats in eigen beheer binnen de bestaande formatie.

Planning

	2019	2020	2021	2022
	100 gemeentelijke uren	25 gemeentelijke uren	25 gemeentelijke uren	25 gemeentelijke uren
	-	-	-	-

3.3 Intentieverklaring partners in de stad

Wie?

Gemeente
Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden
Marktpartijen
Maatschappelijke organisaties
Kennis- en onderwijsinstellingen
Bewoners
Bedrijven
Anderen

Doel?

Het gezamenlijk bouwen aan een klimaatbestendig en waterrobuust stedelijk gebied van allen die in het stedelijk gebied wonen en werken.

Wat?

De partijen besteden in diensten en producten op het gebied van onderzoek, onderwijs, plannen, realisatie, beheer en onderhoud van ruimtelijke initiatieven en hun corporate communicatie actief aandacht aan klimaatadaptatie.

Resultaat

Uiterlijk in 2021 is klimaatadaptatie een integraal onderdeel van beleid en handelen van de betrokken organisaties. Vanuit de eigen rol en verantwoordelijkheid worden kennis en ervaringen over klimaatadaptatie ontwikkeld en gedeeld met de partners en in samenwerkingsverbanden.

Financiering

Voor communicatie middelen is jaarlijks 5.000 euro gereserveerd.

Planning

	2019	2020	2021	2022
	200 gemeentelijke uren -	200 gemeentelijke uren € 5.000	200 gemeentelijke uren € 5.000	200 gemeentelijke uren € 5.000

3.4 Regionale samenwerking

Wie?

Gemeenten Utrecht, De Stichtse Vecht, Woerden, Utrecht, Bunnik, Nieuwegein, Veiligheidsregio Utrecht
Provincie
Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden
Adviesbureau
(Partners Coalitie ruimtelijke adaptatie regio Utrecht: CRA)
Winnet samenwerking

Doel?

De deelname aan de Coalitie ruimtelijke adaptatie wordt voortgezet. De Coalitie heeft een gezamenlijke kennisagenda. Kennis, ervaring en informatie over lokale projecten worden gedeeld. De Coalitie heeft een gedeelde strategie, en zoekt gezamenlijk naar synergie in de bestaande netwerken water, ruimte en milieu.

Wat?

Voor de regio wordt een uitvoerings- en investeringsagenda opgesteld. We werken aan een gezamenlijke strategie voor financiële impulsen (subsidie's e.d) en aan een mogelijke regiodeal met het rijk. We ontwikkelen gezamenlijke communicatiemiddelen, bijvoorbeeld voor de regionaal uitgevoerde stresstest, en gaan samenwerken met het regionale samenwerkingsverband voor de afvalwaterketen (Winnet).

Resultaat

Opgaven op regionaal en lokaal schaalniveau worden op elkaar afgestemd. Een kwaliteitsimpuls voor het lokale programma.
Communicatiemiddelen die regionaal beschikbaar zijn kunnen ook lokaal ingezet worden.

Financiering

De jaarlijkse bijdrage voor deelname aan de Coalitie is 10.000 euro (voor programma management). Daarnaast is circa 10.000 euro per jaar nodig voor de ontwikkeling van gezamenlijke producten en organiseren van regionale kennisbijeenkomsten.

Planning

	2019	2020	2021	2022
	50 gemeentelijke uren € 20.000	50 gemeentelijke uren € 20.000	50 gemeentelijke uren € 20.000	50 gemeentelijke uren € 20.000

4. Organisatie en herijking

4.1 Programmamanagement

Wie?

Gemeente

Doel?

Voor uitvoering van de visie en het uitvoeringsprogramma dient voldoende fte aanwezig te zijn binnen de gemeente.

Wat?

We stellen een projectteam samen bestaande uit drie of vier personen dat verantwoordelijk is voor de uitvoering van de visie klimaatadaptatie. Het team werkt intern samen met de verschillende projectleiders, adviseurs, beleidsmedewerkers, en ondersteunt de communicatiemedewerkers. Daarnaast zorgt het team voor het betrekken van de verschillende externe partijen bij de visie en het opzetten van de samenwerking met relevante stakeholders.

Resultaat

Borging van de visie en het uitvoeringsplan bij verschillende interne afdelingen en gemeentelijk beleid, en de samenwerking tussen verschillende stakeholders in de gemeente. Het team zorgt voor een goede communicatie over de visie en het uitvoeringsplan, samen met de communicatiemedewerkers van de gemeente.

Financiering

Voor de uitvoering van de visie en het uitvoeringsprogramma is circa 1,6 fte nodig. Zie hiervoor de urenraming van de afzonderlijke programma's. Hiervan is 0,6 fte beschikbaar binnen de bestaande formatie van afdelingen Ruimtelijk Domein, Openbaar Domein, Gevic en CJP. Voor de resterende 1,0 fte wordt een nieuwe medewerker aangetrokken, vanaf 1 juli 2019. Tevens wordt € 10.000,- gereserveerd voor extern advies.

Planning

	2019	2020	2021	2022
	2.250 gemeentelijke uren € 45.000	1.950 gemeentelijke uren € 80.000	2.100 gemeentelijke uren € 80.000	2.150 gemeentelijke uren € 80.000

4.2 Monitoringsprogramma en evaluatie

Wie?

Gemeente (afdelingen Ruimtelijk en Openbaar Domein, GEVIC)
Geo-informatie adviesbureau

Doel?

We gaan na of gedurende de looptijd van het uitvoeringsprogramma klimaatadaptieve maatregelen in voldoende mate meekoppelen bij het beheer, onderhoud en herinrichting van de openbare ruimte. Tevens bepalen we of deze maatregelen voldoende en of het gewenste effect sorteren. Op deze manier kan het programma tijdig bijgestuurd worden.

Wat?

Van de programma's en projecten van de gemeente worden aantal en aard van de klimaatadaptieve maatregelen bijgehouden en wordt de effectiviteit van de maatregelen periodiek gemonitord. Ook bepalen we jaarlijks (te beginnen in 2020) het aandeel groen en verharding in de stad, zowel op particulier terrein als in de openbare ruimte.

Resultaat

Door monitoring en evaluatie weten we of voldoende uitvoer gegeven wordt aan voorliggend programma, welke voorbeeldprojecten het meest praktisch nut hebben en of voldoende gebruik gemaakt wordt van de groensubsidie. Op basis van het resultaat worden verbetervoorstellen geformuleerd, mocht dat noodzakelijk blijken.

Financiering

De monitoring van het versteningsgehalte in de stad wordt uitbesteed aan een externe bureau gespecialiseerd in geo-informatie. De overige monitoring geschiedt binnen de bestaande formatie en budgetten.

Planning

	2019	2020	2021	2022
	25 gemeentelijke uren -	25 gemeentelijke uren € 12.000	25 gemeentelijke uren € 8.000	25 gemeentelijke uren € 8.000

5. Financiën

Hieronder vindt u een overzicht van de benodigde dekking voor het uitvoeringsprogramma van 2019 tot en met 2022.

Totaaloverzicht kosten uitvoeringsplan

	2019	2020	2021	2022
UP*				
INVESTERINGEN				
1.1 Beheer, onderhoud en herinrichting	€ 250.000	€ 250.000	€ 250.000	€ 250.000
WERKBUDGET				
2.3 Richtlijnen hittebestendig ontwerp	€ 10.000	€ 10.000	-	-
3.1 Communicatiestrategie	€ 20.000	€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000
3.3 Intentieverklaring partners in de stad	-	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000
3.4 Regionale samenwerking	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000
4.1 Programmamangement-advieskosten	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000
4.2 Monitoring	-	€ 12.000	€ 8.000	€ 8.000
PERSONEEL				
4.1 Programmamangement-personeel**	€ 35.000**	€ 70.000	€ 70.000	€ 70.000
TOTAAL				
Personeel	€ 35.000	€ 70.000	€ 70.000	€ 70.000
Exploitatie werkbudget	€ 60.000	€ 72.000	€ 58.000	€ 58.000
Kapitaallasten	€ 2.500	€ 20.000	€ 37.250	€ 54.250
Onderhoud maatregelen	€ 6.500	€ 13.000	€ 19.500	€ 26.000
TOTAAL BENODIGD	€ 104.000	€ 175.000	€ 184.750	€ 208.250
Investeringskrediet	€ 250.000	€ 250.000	€ 250.000	€ 250.000

* De nummers in de eerste kolom verwijzen naar de onderdelen van het uitvoeringsprogramma (UP).

** 1fte schaal 9

Het overzicht betreft de benodigde budgetten zoals hiervoor in het uitvoeringsprogramma genoemd. De kosten die gemoed zijn met de de nog in te stellen groensubsidie worden apart aan de gemeenteraad ter besluitvorming voorgelegd.

